

ФУНКЦІОНАЛЬНА РОЛЬ ІНСТИТУТУ СІМ'І У ВИХОВАННІ ЗДОРОВОЇ НАЦІЇ ЯК ДЕРЖАВНОЇ ЦІННОСТІ

ВСТУП

Державна сімейна політика – важливий інструмент підтримки та забезпечення необхідних умов для всебічного розвитку інституту сім'ї та кожного її члена, а надто в питаннях виховання дітей, тобто формування особистості людини. Особливо гостро проблеми сім'ї проявляються в період економічних, соціально-політичних, культурно-духовних трансформацій суспільства. Підтримка сім'ї на державному рівні завжди була одним із пріоритетних напрямів соціальної політики з перших років незалежності України. Існує ціла низка відповідних урядових постанов, а охорону державою сім'ї, дитинства, материнства і батьківства гарантує ст. 51 Конституції України [1]. Однак затверджена Кабінетом міністрів України в травні 2013 року Державна цільова соціальна програма підтримки сім'ї на період до 2016 року зосередила свою увагу на проблемних родинах, залишивши звичайні сім'ї поза увагою держави.

Наша держава вибрала європейський шлях розвитку в суспільно-політичному та культурному просторі, проте ми не мусимо забувати про традиційні українські сімейні цінності, які закладені генетично і ґрунтуються на родинних та релігійно-духовних традиціях – навпаки, їх необхідно плекати. Збереження кращих історичних надбавь сім'ї, її культурних та національних традицій, формування культури сімейних відносин, взаємної поваги та відповідальності за виховання дитини, визнання значущості і рівності жінки й чоловіка в сімейних стосунках – основні складові державної сімейної політики.

10 грудня 1948 р. Генеральна Асамблея Організації Об'єднаних Націй затвердила і проголосила Загальну декларацію прав людини, яка вбачає своїм завданням шляхом освіти, гуманного ставлення до прав і свобод народів світу сприяти дотриманню цих прав і свобод і забезпечувати їхнє загальне визнання та здійснення, впроваджуючи національні та міжнародні прогресивні заходи. Зокрема, в документі підкреслюється, що сім'я є природним і основним осередком суспільства та має право на захист з боку суспільства та держави. Однак і кожна людина має обов'язки перед суспільством, оскільки лише в ньому можливий вільний і повний розвиток її особистості.

ДЕМОГРАФІЧНІ ПРОБЛЕМИ УКРАЇНИ

Проблематикою формування і вивчення сім'ї як соціального інституту займаються А. Антонова, М. Алексеєва, А. Волков, В. Медкова, А. Харчева та інші дослідники. Вітчизняні вчені відзначають динаміку сімейних змін під впливом політичних, соціальних, економічних чинників, які держава корегує і виправляє шляхом впровадження відповідних програм. Розуміючи важливість проблем сім'ї, соціальні державні інституції роблять все можливе для підтримки українських родин.

На жаль, демографічна ситуація в Україні має тенденцію до малодітності та спаду народжуваності. Основними причинами вважаються соціально-економічна ситуація, відсутність належних житлових умов, а також побоювання батьків щодо неможливості забезпечення майбутнього дітей.



Т.Ф. МЕЛЬНИЧУК

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри культурології
Національного університету
біоресурсів і природокористування
України

ORCID: 0000-0001-6370-8999

Контакти:

Мельничук Тетяна Федорівна
НУБіП України, кафедра
культурології
03041, Київ, Героїв Оборони, 15
тел: +38 (067) 466 63 35
e-mail: tetyana1948@ukr.net

За даними Державної служби статистики, в 2014 р. в Україні налічувалося 16 945,4 тис. сімей, з них:

- сім'ї з дітьми до 18 років – 37,9%;
- з однією дитиною – 75,9%;
- з двома дітьми – 20,9%;
- з трьома та більше дітьми – 3,2%.

Болючою проблемою також є безшлюбність, позашлюбні стосунки та розлучення, внаслідок яких насамперед страждають діти. Неповна сім'я стала нормою в Україні: в багатьох сім'ях мати сама виховує дитину, а іноді й декількох, і на її плечі лягає великий тягар. За ініціативою Міністерства соціальної політики уряд України своєю постановою № 341 від 15.05.2013 р. прийняв Державну цільову соціальну програму підтримки сім'ї на період до 2016 р., метою якої є збереження традиційних сімейних цінностей, посилення мотивації до реєстрації шлюбів, свідомого народження і виховання дітей, підвищення соціального захисту сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах, попередження і протидія насильству в сім'ї. Державною підтримкою охоплено понад 4,7 млн. сімей, бюджетні видатки на ці цілі у 2015 р. становили близько 70 млрд. гривень.

У 2009 р. був прийнятий Закон України «Про Загальнодержавну програму "Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини" на період до 2016 р.», в якому визначено чотири пріоритетних напрями діяльності:

- охорона здоров'я та пропагування здорового способу життя;
- соціальне забезпечення та підтримка сімей з дітьми;
- забезпечення можливості здобуття високоякісної освіти;
- захист дітей від жорстокого поводження, насильства та експлуатації.

З метою розвитку і підтримки сімейних цінностей у навчальних закладах підвищується значення діяльності соціального педагога, щорічно проводяться родинні свята, відзначаються День матері та День батька. Крім того, в Україні реалізується Державна цільова програма розвитку дошкільної освіти на період до 2017 р., затверджена постановою Кабінету міністрів № 629 від 13.04.2011 р., в якій означені рівні стартові умови для всіх дітей на шляху розвитку і благополуччя нації.

Окрім згаданих, серед найактуальніших проблем соціально-демографічної сфери в Україні варто відзначити депопуляцію, загальне старіння, погіршення стану здоров'я та скорочення тривалості життя населення, військові конфлікти. Як відомо, до фундаментальних прав людини в суспільстві відноситься збереження здоров'я жінок і чоловіків, охорона репродуктивного здоров'я і планування сім'ї. Ці питання були закріплені в резолюції Конференції ООН з питань народонаселення і розвитку за участю представників 188 країн світу, яка відбулася у вересні 1994 р. в Каїрі. Крім того, 189 держав затвердили прийняту в 2000 р. Генеральною Асамблеєю ООН «Декларацію Тисячоліття», в якій піднімалися глобальні проблеми людства – боротьба з голодом і злиденністю, забезпечення доступу до освіти, досягнення гендерної рівності, зниження рівня материнської та дитячої смертності, скорочення розповсюдження

ВІЛ/СНІДу та інших захворювань, досягнення екологічної сталості, а також гармонізація зовнішньої допомоги для країн, що розвиваються. Зокрема, згідно з цим документом Україна взяла на себе політичні зобов'язання знайти необхідні механізми і наполовину зменшити рівень материнської смертності.

Вітчизняні проблеми у сфері репродуктивного здоров'я зумовлені багатьма чинниками: незадовільним соціальним становищем громадян, недостатньою увагою до ролі інституту сім'ї, збереження традиційної культури родинних взаємовідносин як основної складової суспільства; недосконалістю нормативно-правової бази у сфері охорони репродуктивного здоров'я та планування сім'ї; відсутністю належного контролю за дотриманням правил і норм охорони праці та техніки безпеки; передчасною смертністю чоловіків працездатного віку, а також материнської і дитячої смертності; незадовільним станом здоров'я підлітків; поширенням онкологічної патології тощо. Крім того, в нашій країні дуже високий рівень штучного переривання вагітності. За даними ВООЗ, щорічно у світі здійснюється 53 млн. штучних абортів. Так, у 2014 р. частка абортів у Західній Європі склала 3%, Латинській Америці – 9%, Африці – 11%, Східній Європі – 14%, в Україні – 10,37%.

РОБОТА З МОЛОДДЮ – ШЛЯХ ДО ПОКРАЩЕННЯ СТАНУ РЕПРОДУКТИВНОГО ЗДОРОВ'Я НАЦІЇ

Здорова нація – це показник цивілізованості суспільства та рівня соціально-економічного розвитку держави. Здоровий спосіб життя як елемент загальної культури повинен стати нормою поведінки людини стосовно раціонального харчування, фізичної активності, відмови від шкідливих звичок (тютюнопаління, алкоголю, вживання наркотиків), обізнаності щодо основних принципів збереження здоров'я, статевого виховання тощо. Цими питаннями, зокрема, опікується Міністерство охорони здоров'я України, яке проводить профілактичну і культурно-просвітницьку роботу серед молоді в освітніх закладах у формі семінарів, круглих столів, виступів провідних фахівців-медиків.

На виконання завдань у сфері сімейної політики на базі Державної установи «Інститут педіатрії, акушерства і гінекології НАМН України» було створено Державний центр планування сім'ї та репродуктивного здоров'я, який надає медичну допомогу молодим родинам щодо планування сім'ї та появи здорового молодого покоління, проводить велику профілактичну і просвітницьку діяльність серед населення, особливо молоді. В цій важливій програмі, спрямованій на підготовку молодих людей до подружнього життя та підвищення рівня їхньої готовності до виконання соціальних ролей чоловіка і дружини, також задіяний Національний університет біоресурсів і природокористування (НУБіП) України, де пройшли студентсько-викладацькі конференції за участю науковців із ІПАГ, лекції провідних фахівців цієї сфери, семінари, круглі столи, презентації та ін. Завершальним етапом стала спеціально підготовлена програма на телеканалі «Тоніс», де разом із фахівцями-медиками викладачі НУБіП відповідали на запитання в прямому ефірі.

Проблеми, обговорювані на конференціях, стали результатом емпіричного дослідження серед студентів педагогічного факультету. Так, 21% учасників дослідження був зацікавлений в отриманні інформації щодо репродуктивного здоров'я української молоді, 19% – щодо інфекційних хвороб молодих людей, 15% – явища телегонії та його досліджень; 12 та 11% – щодо числа статевих партнерів у жінок і ризикованих статевих актів відповідно. Студентів також цікавила тема абортів та ранніх пологів (10%), сурогатного материнства та його психологічних наслідків (5%), ретроспектива статевого виховання (4%), народна педагогіка з цього питання (3%). Вичерпні відповіді на свої запитання вони, зокрема, отримали з лекції член-кореспондента НАМН України, д. мед. наук, професора Т. Татарчук, котра в межах реалізації заходів програми «Репродуктивне здоров'я» навела студентам статистичні дані, надала консультацію і запросила дівчат на медичний огляд і консультування в ІПАГ. В свою чергу, д. мед. н. Н. Косей прочитала цикл лекцій, в яких висвітлювала питання раціональної статевої поведінки, профілактики незапланованої вагітності, інфекцій, що передаються статевим шляхом, вірусу папіломи людини, які викликали великий інтерес у студентської молоді.

Згідно з наведеними даними медико-демографічного обстеження України, у 2007 р. серед українських дівчат віком 15–19 років 9,1% мали двох і більше статевих партнерів, а ризиковані статеві акти – 69,5%; серед жінок 20–24 років – 6% і 41,7% відповідно; 25–29 років – 3,6% і 23,7%; 30–39 років – 2,8% і 17%; 40–49 років – 1,6% і 12,9%. За статистикою 2006 р. (на 100 тис. населення), частота реєстрації захворювань, що передаються статевим шляхом, серед дівчат 15–17 років становила: сифіліс – 34,6%, гонорея – 21,33%, хламідіоз – 35,4%, мікоплазмоз – 32,59%; у 2007 р. ці цифри склали 29,12%, 17,22%, 31,57% і 39,86% відповідно; у 2010 р. – 14,63%, 10,65%, 23,74% і 39,14%.

Частота абортів та пологів серед дівчат підліткового віку на 1000 осіб у 2006 р.: 4,77% абортів і 9,45% пологів, у 2010 р. – 2,89% і 9,84% відповідно. За 2010 р. було зроблено 2249 абортів та проведено 7769 пологів у дівчат віком 15–17 років.

Водночас слід підкреслити, що під час роботи з молодим поколінням необхідно враховувати вікові та психологічні особливості дітей та молоді, адже це – період самоствердження особистості, коли будь-яке необдумане слово може травмувати людину, викликати емоційну нестабільність та навіть агресію. Тому на перший план виходить культурно-просвітницька діяльність, яка дозволить підвищити рівень знань і показати молодим людям наслідки некомпетентності в таких важливих питаннях, як репродуктивне здоров'я та планування сім'ї.

РОДИННЕ ВИХОВАННЯ ЯК ПЕРШООСНОВА СІМЕЙНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ

З моменту народження людина стає соціальною істотою, формування якої закладається в сім'ї, що традиційно виконує такі функції:

- 1) репродуктивну – продовження роду;
- 2) господарсько-економічну – організація життя і побуту;
- 3) регенеративну – відновлення і спадкування соціального статусу, прізвища, родинних духовних цінностей;
- 4) освітньо-виховну – самореалізація батьків у дітях;
- 5) первинного соціального контролю – відповідальність у зобов'язаннях членів родини;
- 6) рекреативну – дозвілля та оздоровлення;
- 7) духовного спілкування – духовне взаємозбагачення, формування особистості;
- 8) соціально-статусну – набуття певного соціального статусу членів сім'ї.

Необхідно відзначити, що родина стає середовищем виховання, прикладом для наслідування, життєвим практичним досвідом, а яким буде це середовище – це вже залежить від багатьох чинників. Родинне виховання, українська етнопедагогіка досліджується як першооснова становлення і розвитку педагогічної науки багатьма вченими. Одним із них є М. Стельмахович, який започаткував відродження й розвиток автентичної української педагогіки і шкільництва, вивчення українського народознавства в школі. Українська етнопедагогіка є національною навчально-виховною системою, яка поєднала народне, національне і загальнолюдське через зв'язок минулого із сучасним та майбутнім в історії нашого народу. Через народні традиції народ відтворює себе, свою духовну культуру, психологію у своїх дітях. Мати, яка співає колискові, є першим педагогом дитини, стає для неї авторитетом і прикладом для наслідування. Однак проблеми, які виникають в українській сім'ї, не мають бути тільки її проблемами – сімейно-родинне виховання повинне мати соціальну підтримку. Адже від того, кого ми виховуємо, залежатиме економічний, політичний, культурний стан країни, і економити на цьому не можна.

Однією зі складових духовного життя українців, основою їхніх світоглядних уявлень є релігійні вірування та повір'я, що стали як традиціями в побуті, так і сюжетами літературних творів, котрі зберегли і донесли їх до сучасності. Прийняття християнства, віра в особливу природну силу, магічні дії захисту врожаю, лікування хворого, збереження домашнього вогнища тощо викликали у людей необхідність створення нових обрядів, дійств, формування звичаїв та календарних свят. Українська родина, особливо в селах, живе в розкладом народних свят і обрядів, що певним чином організовує сімейний уклад і вносить колорит у побут.

В історії української сім'ї є різні форми: матріархат, патріархат, змішаний тип, однотипний варіант, коли дітей виховує тільки мати або батько. Але в будь-якому разі сімейне виховання – це координуючий елемент між школою та суспільством в цілому, в якому батьки відповідають за вихованість своїх нащадків.

Однак сім'я повинна не тільки вимагати підтримки і допомоги від держави, а й бути відповідальною за вчинки і спосіб життя своєї родини. Зрозуміло, не всі батьки мають педагогічну чи психологічну освіту, проте всі вони повинні усвідомити, що виховання дітей – це їхнє безпосереднє

завдання. Видатний педагог К. Ушинський про виховання писав так: «Мистецтво виховання – має ту особливість, що майже всім воно здається справою знайомою і зрозумілою, а деяким навіть справою легкою. І тим зрозумілішим і легшим здається воно, чим менше людина з ним обізнана, теоретично чи практично. Майже всі визнають, що виховання вимагає терпіння; дехто думає, що для цього потрібні вроджена здібність і вміння, тобто навички, але дуже небагато хто переконався, що, крім терпіння, природженої здібності та навичок потрібні ще й спеціальні знання» [2].

Говорячи про відповідальність батьків, новатор української педагогіки В. Сухомлинський відзначав, що ніяка відповідальна державна робота батьків не дає їм права перекладати відповідальність за виховання дітей на плечі школи й суспільства в цілому. Сім'я формує свідомість, прищеплює культурні та гігієнічні навички, любов до книг, музики, природи, тварин, спорту, здатність до захисту слабих, стає першим прикладом наслідування авторитетних особистостей (часто – батьків).

Формування творчої особистості, її духовності в сім'ї побудовані на традиціях, звичаях, обрядах, які бувають суто родинними, регіональними і загальнонаціональними, шанування яких об'єднують всі покоління. Ставлення до традицій у родині впливає на результат виховання молоді, яка вбирає в себе філософський, ідейно-моральний, психологічний, дозвілєвий, естетичний, тобто багатфункціональний зміст, і згодом сама стає комунікатором в передачі цього досвіду майбутнім поколінням.

Патріотичне виховання в сім'ї повинно ґрунтуватися на вивченні історії держави, біографій видатних особистостей України й світу, на формуванні патріотичних почуттів, зміцненні ідеалу служіння своєму народу, розвитку лідерських якостей людини. Читання і обговорення книг такого змісту батьками разом із дітьми має бути нормою в сім'ї. Як приклад значення лідерських, національно-патріотичних якостей, заклик українців до єднання і визволення з поневолення можна навести виступ Богдана Хмельницького перед козаками на березі Дніпра, надрукований 1846 р. у книжці архієпископа Георгія (Григорія) Кониського «Історія русовъ или Малой Россіи»: «Ми підняли зброю не задля користолюбства якого або порожнього марнотратства, а єдино на оборону вітчизни нашої, життя нашого і життя дітей наших, а так само і ваших! Всі народи, що живуть на світі, завжди боронили і боронитимуть вічно життя своє, свободу і власність; і навіть найнижчі на землі тварини, які суть звірина, худоба і птаство, боронять становище своє, гнізда свої і немовлят своїх до знемоги; і природа з волі Творця всіх і Господа дала їм різне для того знаряддя в

самих членах їх. Пощо ж нам, браття, бути нечулими і волочити тяжкі кайдани рабства дрімоті й ганебному невільництві ще й по власній землі своїй?» [3].

Питання патріотичного виховання дітей, серед іншого, розглядалися у червні 2015 р. на парламентських слуханнях «Сімейна політика України – цілі та завдання» за участі громадських організацій, представників міністерств і відомств, а також духовенства. Учасники заходу наголосили, що процес підготовки людини до сімейного життя необхідно розпочинати з родини, дитячого садочку, школи, продовжувати його у вищому навчальному закладі, формуючи сімейні цінності і приділяючи більше уваги пропаганді цього питання в інформаційному просторі. За результатами слухань було ухвалено звернення до уряду з проханням прислухатися до пропозицій і надати належну допомогу у вирішенні невідкладного питання щодо підняття престижу сім'ї як базової складової українського суспільства [4].

ВИСНОВОК

Репродуктивне здоров'я нації напряму залежить від нишньої молоді, яка у найближчі роки виховуватиме вже наступне покоління українців. Відповідно державна сімейна політика має бути зосереджена на всебічній підтримці та забезпеченні необхідних умов для розвитку інституту сім'ї. Одним із важливих напрямків є профілактична і культурно-просвітницька робота серед молоді, спрямована на підвищення рівня знань й інформування молодих людей про наслідки некомпетентності в питаннях репродуктивного здоров'я та планування сім'ї. Розумне поєднання заснованого на традиційних українських сімейних цінностях родинного виховання з підтримкою сім'ї з боку держави дозволить якнайкраще підготувати молодих людей до майбутнього сімейного життя, а їхнім молодим родинам – стати основою здорової української нації.



ЛІТЕРАТУРА/REFERENCES

1. Конституція України: [зі змінами, внесеними Законом № 2222-IV від 08.12.2004 р.] / Верхов. Рада України. – Офіц. вид. – К.: Парлам. вид-во, 2006. – 58, [1] с.
The Constitution of Ukraine [with changes from Act № 2222-IV from 08.12.2004]. Verkhovna Rada of Ukraine. Official publication. Kyiv. Parliament edition (2006): 58 p.
2. Ушинський, К.Д.
Вибрані педагогічні твори. – К.: Рад. Школа. – 1949.
Ushynskiy, K.D.
Selected pedagogical works. Kyiv. Radianska Shkola (1949).

3. Кониський, Г.
Історія русів / Пер. І. Драч. – К.: Рад. письменник. – 1991. – 318 с.
Konyskiy, H.
History of Russ. Translate by I. Drach. Kyiv. Radianskiy pismennyk (1991): 318 p.
4. Матеріали парламентських слухань «Сімейна політика України – цілі та завдання» від 17.06.2015 р.
Materials of parliamentary hearings "Ukraine family policy – goals and objectives" from 06.17.2015.

ФУНКЦІОНАЛЬНА РОЛЬ ІНСТИТУТУ СІМ'І У ВИХОВАННІ ЗДОРОВОЇ НАЦІЇ ЯК ДЕРЖАВНОЇ ЦІННОСТІ**Т.Ф. Мельничук**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри культурології НУБіП України

Демографічна ситуація в Україні має тенденцію до малодітності та спаду народжуваності. Основними причинами вважаються соціально-економічна ситуація, відсутність належних житлових умов, а також побоювання батьків щодо неможливості забезпечення майбутнього дітей. Крім того, статистичні дані переконливо свідчать про необхідність просвітницької діяльності серед молоді та якнайшвидше розв'язання проблем у сфері репродуктивного здоров'я.

Наразі в Україні діє Державна цільова соціальна програма підтримки сім'ї на період до 2016 р., метою якої є збереження традиційних сімейних цінностей, посилення мотивації до реєстрації шлюбів, свідомого народження і виховання дітей, підвищення соціального захисту сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах, попередження і протидія насильству в сім'ї. Одним із її напрямків є профілактична і культурно-просвітницька робота серед молоді в освітніх закладах, якою опікується Міністерство охорони здоров'я України. Зокрема, на базі Державної установи «Інститут педіатрії, акушерства і гінекології НАМН України» було створено Державний центр планування сім'ї та репродуктивного здоров'я, який надає медичну допомогу молодим родинам щодо планування сім'ї та появи здорового молодого покоління, проводить велику профілактичну і просвітницьку діяльність серед населення.

Водночас не можна забувати про традиційні українські сімейні цінності, які ґрунтуються на родинних та релігійно-духовних традиціях. Збереження кращих історичних надбань сім'ї, її культурних та національних традицій, формування культури сімейних відносин, взаємної поваги та відповідальності за виховання дитини, визнання значущості і рівності жінки й чоловіка в сімейних стосунках – основні складові державної сімейної політики. Про це, серед іншого, йшлося на слуханнях у Верховній Раді України, присвячених цілям та завданням сімейної політики держави. На думку учасників заходу, серед яких були представники міністерств і відомств, громадських організацій, а також духовенства, процес підготовки людини до сімейного життя необхідно розпочинати з родини, дитячого садочку, школи, продовжувати його у вищому навчальному закладі, формуючи сімейні цінності і приділяючи більше уваги пропаганді цього питання в інформаційному просторі.

Ключові слова: інститут сім'ї, демографічна ситуація, репродуктивне здоров'я, планування сім'ї, культурно-просвітницька діяльність, родинне виховання.

ФУНКЦИОНАЛЬНАЯ РОЛЬ ИНСТИТУТА СЕМЬИ В ВОСПИТАНИИ ЗДОРОВОЙ НАЦИИ КАК ГОСУДАРСТВЕННОЙ ЦЕННОСТИ**Т.Ф. Мельничук**, кандидат педагогических наук, доцент кафедры культурологии НУБіП Украины

Демографическая ситуация в Украине имеет тенденцию к малодетности и спаду рождаемости. Основными причинами считаются социально-экономическая ситуация, отсутствие надлежащих жилищных условий, а также опасения родителей насчет невозможности обеспечить будущее детей. Кроме того, статистические данные убедительно свидетельствуют о необходимости просветительской деятельности среди молодежи и скорейшего решения проблем в сфере репродуктивного здоровья.

В настоящее время в Украине действует Государственная целевая социальная программа поддержки семьи на период до 2016 г., целью которой является сохранение традиционных семейных ценностей, усиление мотивации к регистрации браков, сознательного рождения и воспитания детей, повышения социальной защиты семей, оказавшихся в сложных жизненных обстоятельствах, предупреждение и противодействие насилию в семье. Одним из ее направлений является профилактическая и культурно-просветительская работа среди молодежи в образовательных учреждениях, которую курирует Министерство здравоохранения Украины. В частности, на базе Государственного учреждения «Институт педиатрии, акушерства и гинекологии НАМН Украины» был создан Государственный центр планирования семьи и репродуктивного здоровья, который оказывает медицинскую помощь молодым семьям относительно планирования семьи и появления здорового молодого поколения, проводит большую профилактическую и просветительскую деятельность среди населения.

Вместе с тем нельзя забывать о традиционных украинских семейных ценностях, основанных на семейных и религиозно-духовных традициях. Сохранение исторического достояния семьи, ее культурных и национальных традиций, формирование культуры семейных отношений, взаимного уважения и ответственности за воспитание ребенка, признание значимости и равенства женщины и мужчины в семейных отношениях – основные составляющие государственной семейной политики. Об этом, среди прочего, говорилось на слушаниях в Верховной Раде Украины, посвященных целям и задачам семейной политики государства. По мнению участников мероприятия, среди которых были представители министерств и ведомств, общественных организаций, а также духовенства, процесс подготовки человека к семейной жизни необходимо начинать с семьи, детского сада, школы, продолжать его в высшем учебном заведении, формируя семейные ценности и уделяя больше внимания пропаганде этого вопроса в информационном пространстве.

Ключевые слова: институт семьи, демографическая ситуация, репродуктивное здоровье, культурно-просветительская деятельность, семейное воспитание.

THE FUNCTIONAL ROLE OF THE FAMILY INSTITUTE IN THE FORMATION OF HEALTHY NATION AS MAIN STATE VALUE**T.F. Melnychuk**, candidate of pedagogical sciences, associate professor of the Department of culturology National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

Demographic situation in Ukraine has a tendency to decline in fertility and having few children. The main reasons are socio-economic situation, lack of adequate housing conditions and parents' concerns of the impossibility of securing the children's future. In addition, the statistics clearly indicate the need for a speedy resolution of the reproductive health problems.

Currently, Ukraine has a government social program of family support, which aims to preserve traditional family values, strengthening motivation for marriage registration, birth and conscious parenting, enhance social protection for families who are in difficult circumstances, prevention and combating violence family. One of its areas is preventive, cultural and educational work in educational institutions, which takes care of the Ministry of Health. In particular, in the Institute of Pediatrics, Obstetrics and Gynecology NAMS of Ukraine was created National Center for Family Planning and Reproductive Health, which provides medical care to young families for family planning and the emergence of a healthy young generation, performs most preventive and educational activities among people.

At the same time we must not forget the traditional Ukrainian family values, which are based on family and religious and spiritual traditions. It should be retained the historical heritage of the family, its cultural and national traditions, creating a culture of family relations, mutual respect and responsibility for child rearing, and recognition of the importance of women and men equality in family relationships. These and other issues were discussed at a hearing in Parliament dedicated to the goals and objectives of family policy in Ukraine. According to the participants' opinion (delegates from ministries and departments, public organizations and clergy) preparation to family life must begin with families, kindergartens, schools, keep it in high school, forming family values and giving more attention to promoting this issue in the media area.

Keywords: institute of family, demographic situation, reproductive health, cultural and educational activities, family planning.